

«تورک یوردی» نىك آتونلارینه هدییه اولدوق تقدیم
ایده هیکى رساله و کتابلرک آدری و مندرجه لری قیاغک
اویغینی و دردوخی صحیفه لریمه باصبلتمشدر .

تورک یوردی

ناشری : تورک یوردی
مدیری : آق چوره اوغلی یوسف

ییل ۱۳۳۲ صای ۱۱ : آغستوس ۱۳۳۲ ییل ۵ جلد ۱۰ صای ۱۱۵

اڤ سوکلی بر ثانیه چکلدی، سوکره دیدی که:

— بر چوق آدمله بو طبیی کلیر، بونک سکا قدر عظیم بر فائده سی اولدیغی دوشونمه لیسک.
— دوشونمه جکم، دیه حایقردی. زورله برشی یاپیمه جکم، بن بابر کندی باشمه نتیجه دن
مستولم.

وقردشی متهیج، فقط بر ایکی کونه قدر مسئله یی تکرار ایتمک نیتده ثابت براقدی. آجلق
کونلرنده بر ایکی کونک عظیم معناسی واردی. اوقدرکه.. قیزشت وقامتله سویله یوردی:
— بابر، عظمتکله آنا کی اولدیره جکمیسک؟ دیکله. جوق زمان اولی سکا سنک ایچین هریشی
یاپایسایرم، دیمه دمی؟

— اوت، بنده سندن برشی ایسته میه جکمی سویله دمدی.

فقط قردشک آتئین جوانی دیکله مدن دوام ایتدی:

— شمدی سنی قورتارمق حقنی بندن آلیورمیسک؟ بنم اوقدر آرمسودم اولدیغم شیلر وار!
قلمک عشق ایچین اولو اولدیغی بیله یورسک. بو آدم — بو شیانی — اوقدر فنا دکل. بن، بن فنا
اولمادیغی بیله یورم. قرده شم، قادینلر محبتلری ایچین نلره قاتلانمازلر! اکر بو ایش فنا نتیجه تیره
نینم بنی نکاحسزده آلابیله جکنی سویله یور، اوحالده اوقدر فنا دکل.
بابر سوکدی.

— اوده، نینه مده، بنم علیمه ها! فقط قلبنده اختیار قادینک حقلی اولدیغی، ازدواج تکلیف
ایدن شیانینک ای بر صورتده حرکت ایتدیکنی حس ایده یوردی.

— اولاماز، ایسته مم، دیه حایقردی، سنی ده کندیمی ده ها اول اولدرمکی ترجیح ایدرم.
قیز ساده جه:

— سن همزی اولدیره جکسک، دیدی. سوکرا هچقره رق بویتنه آتلدی.

— بنم خاطریم ایچین بابر، یاپایله جکم هیج برشی یوق، براق بونی یاپایم.

بابرک یناقلرندن یاشر آقوردی. قردشی تماماً آکلامشدی. فقط ینه هاشی ساللادی، چکلدی.

پیتمدی

مطبوعات

«معلم» ر «خنده»

شکر بایرامی مطبوعاتمزه ایکی هدیه کتیردی: «معلم» ر «خنده». کیمسه انکار ایدم مزکه
معلمه جوق محتاجز؛ فقط خنده یه احتیاجمزه ده آزا اولدیغی کیم ادعا ایدم بیلیر؟
«معلم» ک شویله بر قیافته باقنجه، تورکچیلردن اولدینی درحال سچیلیر؛ بزم «یورد» له عین
عائله دن. سرلوحه رقعه اولسه، بلکه ده ها اویغون دوشردی. محتویاتی طولغون، صاغلام،

قائده‌لی . « نیتہ دائرہ بر قاج سوز » ی پک خوش ؛ متشبثلرک ، محررلرک جدیدلرکینی کوستریور . تجارت قصیدله چیقان مجموعہ مقدمہ لرینک ره قلابجیلنی یوق . نیتی پک متواضعانه آکلاتیور : « معلم » . کنیدیسنی آلوب او قویانلره برشی او کرتمک ادعاسنی طاشیمیز ، دیور ... او ، آنجق تربیه وتدریس عالمنده یاشایانلرک فکرلرینه ، آرزو ونیتلرینه بر معکس اولق خدمتی کورمک شریفله اکتفایده جکدر . تام بر حسن نیت ! - ده اشاغیده معکس اولق فکری تحلیل وایضاح ایدلمشدر : مملکتک هر طرفه طاغیدش معلملر ، وظیفه لرینی ایفا ایدرکن طوطدقلری اصوللری ، بو اصولارک تطبیقندن چیقان نتیجه لری ، مسلک لرینه عائد هر درلو مشاهده و تجربه لری یازاقلر ؛ « معلم » ک صحیفه لری ، معلملرک فکر و مطالعه لرینک مبادله سی ، مذاکره سی ، مناقشه سی ساحه سی اوله جق . فکرلر یان یانه کله رک بعضاً چاریدشهرق طوبلانہ جق ، برلشه جک ، تعرض ایدہ جک ، متجاسس اوله جق . بوغایه پک مطلوب و جوق مفیددر : چونکه « ملتارک بو حیات عالمنده کی موفقیتلرینک برنجی اساسی طوپلوقده ، تجانسده در . » سوکره معلم تربیه وتدریس لنه عائد حادثه لری ده کونی کونسه تعقیب ایدوب اک مهملرینی سچهرک قارملرینه بیلدیره جک .

بز ، اوتہ دنبری ، جریده لریمزک ، مجموعہ لریمزک جانسز لغندن شکایت ایدر ، طوریرز : مطبوعاتمزک محتویاتی اکثریتله یاشاماز ، زیر حیاتدن ، حیاتمزدن آلینامشدر . آلینسه ده ایچنده حیات یوقدر ، اجتماعی ، حتی سیاسی حیاتمزک حقیقی صفحه لری یازیلریمزده کوریمز ، حقیقی جریانلری یازیلریمزده تلاقی ویا تصادم ایتمز ... ده ایلری کیدرک حقیقی احتراصلریمزک بیلہ مطبوعاتمزدن استکناهی پک زوردر ، دیه بیلیرز . غزته لریمز ، اکثریاجانسز خبرلرک ، صرف لافدن عبارت مقاله لرک کوفه سی کیدر ؛ مجموعہ لریمزی باشقه مملکتلرک سونوک لوحه لرله باشقه آدملرک فکر ، احتراص واحتساسلرینک قوتسز عکس صدالری و برسوری ترجمه لر طولدیریر . بز ، « تورک یوردی » نده وطنمزک ، یوردیمزک یاشایشنی سویله ن جانلی سسلر ، حتی فریادلر ایشتمک ، ایشتیرمک جوق ایستهدک ؛ مملکتده یاشامش ، مملکتی کورمش ، مملکتی طویمش صانديغمز هرکسه بونک ایچون ، بر قاج دفعه ، یالواردق . فقط اعتراف ایدہ رزکه پک آز موفق اولدق . یازانلریمزک چوغی سوز وفکر ترجمه سنی ، حیاتی ترجمه ایتمکدن جوق قولای بولیور و اوکا میل ایدیور . تکریدن دیله رزکه قارده شمز « معلم » بوايشده بز دن ده ا طالعی اولسون ؛ مملکتک هر طرفه طاغیلان معلملر ، ولاً اوکا یازسینلر ؛ ثانیاً ، یازدقلری اسویچره ویا فرانسه مکتبلرنده یاسیلان تجربه لرک کنه یلرینه مال ایدیلرک افاده سندن عبارت ده قالماسین ...

« معلم » مقدمه سنک ادعاسز اداسی ، ساده و طاطلی اسلوبی ، بوتون جدی نشریاته اورنک اوله جق کیدر . آنجق بر ترکیب ، « معلمین اوردوسی » ترکیبی ، او ادانک ، او اسلوبک آهنکنی بوزیور کی . معلمین اوردوسی ، پک طعنه راقلی ، پک کمالجه ، پک ۲۵-۲۶ ادبیاتی خاطر لاتان بر تعبیر ... نهدن هر شیشی کنیدی اسمیلہ سویله مه ملی ، نهدن ساده جه معلملر دیمه ملی ؟ عجباء عثمانلی تورکجه سنی الک جوق بوزان ، یبانه چی لغتلردن ، اجنبی ترکیبلردن زیاده بویله شیشمان ، متعظم وقوف تعبیرلر مراقی دکیدر ؛ « معلم » مقدمه ده کی اساسلردن بعضیلرینه ایلک صایبسنده صادق قالامامش . ذاتاً قالامازدی که :

«کندیسنی آلوب اوقویانلره برشی* اوکرتک ادعاسنی طاشیماق» ناصل ممکن اولور؟ برنجی وایکنجی مقاله لر، کندیلرینی آلوب اوقویانلره برشی دکل، برقاج شی اوکرتک ادعاسنی، یک اعلا، طاشیورلر. فقط بو ایکی مقاله ایله «معلم»ک بر مناقشه ساحه سی اوله جفته دائر وعدینک بارز برمثالی ده کورمش اولیورز: «ملی تربیه» محرریله «عصرمیزک تربیه غایه لری» محرری، بربرینه یک ضد ایکی دعوائی اورطیه آتیورلر.

«ملی تربیه» مقاله سنک محرری هرملتک مدنیتده برخصوصیت اولدیغنی وبوخصوصیتک هرهانکی برزمانده، مثلاً ۱۴نجی عصر هجری اورتهلرنده، او ملیتک یاشایان دینی، اخلاقی، لسانی، بدییی، حقوقی، اقتصادی ... الخ مؤسساتنده تجلی ایتدیکنی و تربیه نیک ملی اوله سیچون بومؤسساته اویغون کلمه سی ایجاب ایله دیکنی سویله مک ایستیور. مبعوث مؤسساتک نه دن عبارت اولدیغنی، محروک دیدیکته کوره، آنجق «اجتماعیاتک علمی اصولیه ملی حرثی» کشف ایتدکن صوکره آکلایه بیله جکیز، آکلادقدن صوکره ده ملی تربیه نیک «قطعی برصورتده» اساسلرینی قوره بیله جکیز.. دیمک ملی تربیه نیک اساسلری هنوز علمی و قطعی برصورتده معلومز دکلدر.

«عصرمیزک تربیه غایه لری» محرری ایسه معکوس بر فکرده در: ملتک معین بر زمانه مخصوص، آیری بر تربیه غایه سی اولاماز؟ «هر عصر کبی یکرمنجی عصرک ده» (اون دردنجی عصرک دکل ..) تربیه غایه لری وار. حتی «یکرمنجی عصرده یاشایان هر جمعیتک (مثلاً تورک جمعیتک) عصر نامه غایه تمیل ایتیه بیله حق یوقدر؟ چونکه عصرلر صاحب لری نکلدر. عصرلرک صاحب لری، دائماً ک قوی، اکمدنی اولان ملت لردر. مثلاً یکرمنجی عصرک صاحب لری اک قوی واک مدنی اولان آلمانلر، انگلیزلر و آمریقالیلردر. بز، دها آز قوی، دها آز مدنی اولان قوملر اونلرک غایه لرینی بنجه ملی یز؟ چونکه عصرک تربیه غایه لری، بوملتلرک غایه لرنده کیزلیدر.

بوعصرک تربیه غایه سی آرامیه طارامیه لزوم یوقدر، او آرتق تعین ایتشددر: «جوجقلری مستحصل یتشدیرمک»؛ «قازانیجی، جیقاریجی اللر، قاقالر یاراتق..» ایشته یکرمنجی عصرده یاشایان ملت لرک، انگلیز، آلمان، روس، تورک کیم اولورسه اولسون، بوتون ملت لرک تربیه سنده «بارلاق» غایه بوندن عبارتدر. عصرلرک پداغوزیسی، «استحصال پراغوزیسی» در. استحصال پداغوزیسنک نتایجندن بری فردیمیلک در. یکرمنجی عصرده تربیه فردک تمامیت حیاتی حایقمره رک ایستیور: «بدنده، ذهنده حیات؛ بو حیاتده تمامیت؛ بوتمامیتده اعظمیت، ایشته عصرک غایه سی!»، محروک بوسوک مطالعه لرندن آکلایورز که اونک نظر نده یکرمنجی عصرک صاحبی بالخاصه آنغلو - ساقسونلردر. آمریقا پداغوغلری کبی اوده فردک اعظمی انکشافی، تربیه و تعلیمک غایه سی تلقی ایدیور. فردک اعظمی انکشافی ایله «قورقو و انقیاد» بر آرایه کله مز؛ تربیه ساحه سندن «حیوانی انقیاد» کور اطاعت قوغولمالیدر. «یکرمنجی عصر، تربیه ده قورقو، دایاق، آچلق وزحمت یرینه اقتاع، اثبات، عقل و وجدان قویور و «یاشا!» دییور.

فردیچیلک مسئله سنده «عصرمیزک تربیه غایه لری» مقاله سیله «ملی تربیه» مقاله سی آراند

صریح بر تضاد یوقدر . ملی تربیه ده اساس و غایه « ملی حرثک » کشفه تعلیق ایدلمشدر . فقط فاضل مدرسلرک باشقه یازدقلرینی تخطر واونلردن استعانه ایدرسهک ، هیچ قورقمادن برنجیسهنه « جماعتی » ، ایکنجیسهنه « فردنجهی » دیه بیلیرز . برنجیسی آلمان تشکیلات اجتماعیسهنه ، آلمان نظریات سیاسیسهنه طرفداردر ؛ ایکنجیسی ایسه آنغلو-ساقسون تربیهسهنه مفتوندر . بوصوک مشاهده بزى مع الاسف ، « عصرلرک صامبی » نظریهسهنه حق ویردیره جک بروادی یه سوق ایدیور ... « معلم » ک دیگر مقاله لری دهامحدود ، و تطبیق مسأله لردن باحث اولدیغی ایچون اونلرک تحلیلندن صرف نظر ایدیورز . آنجق « طبیعت تربیهسنده » مقاله سنده - که پک نافع اولدیغی در حال سویلیه لم - مملکت مزده مبدول اولان دکزلردن ، چوللردن همان هیچ بحث اولنمادیغی حالده ، بالنسبه دهآ آز اولان اورمانلره چوق یر ویرلمشدر . بونده عجبا تأثیرات خارجیه وارمیدر ؟ آز چوق اوقویانلر بیلیرلرکه قیمتی واهیتی اولان اثرلر تنقید اولتور . حتی بعض لسانلرده بر اثرک قیمتسزلکنی افاده ایتمک اوزره « تنقیده دکمز » دیرلر . صحیفه لری پک محدود اولان « توك یوردی » نده « معلم » ک تنقیدینه بوقدر یر آیرشمز ، اوکا ویردیکمز اهمیتک درجه سنی کوستریر . « معلم » شمدی یه قدر مملکت مزده چیقان تعلیم و تربیه رساله لرینک اییلرندندر . نیتی اعتباریله اک اییلرندنده دینله بیلیر . کنديسه اوزون عمر و تام موفقیت دیلیورز .

* *

مزاح غزته لری ترقی نک قیمتلی عامللرندندر . مستعد و سربست بر قورشون قلمله رسم اولونان بر ایکی قاریقاتور ، برقاج اوزون و بلیغ مقاله دن فضلّه تأثیر کوستریر . حریت مطبوعات اعلانندن ری استانبوله ، غالباً بر ایکی ولایت مرکزنده ده ، اوچ بش مزاح غزته سی چیقیدی . چوق تأسف اولتورکه بونلرک هپسی یالکز سیاستله و حتی یالکز کوندهک سیاستله اوغراشدیلر ، طور دیلر . کوردکلری ، کوستردکلری افق ظایت داردی . معیشتمزک هر گوشه سنده یقالنوب آلاى ایديله جک بیکلرجه موضوع وارکن قایینه و مبعوثاندن طیشاری چیقامادیلر ! نیچون؟ - چونکه ، دیورلردی ، قارملریمز بویله ایستور . - یوق ، قارملردن زیاده کندیلرینک قلملری ، فیرچه لری بویله ایستوریدی . طوتدقلری یول طوغری دکلدی ، هپسنى اوچورومه کوتوردی . یوارلانیدیلر و چیقامادیلر ... نهایت « خنده » چیقیدی . « خنده » نک طوغدیغی آن ، اوغورلی بر ساعتدی : هر کس اوروجه ختام ویرن سونجلی شکر بایرام نمازینی قیلوب ، یوزلرنده خفیف بر خنده ، یکدیگرلرینی تبریک ایدرکن موزعلر بوتون استانبوله « خنده » طاغیدیلرلردی . فقط زمانمز پک مادیدر : اشرف ساعاتده تولد ، کفایت ایتمز ؛ یاشامه بی ده بیلیمک لازمدر ..

ایلك آدم چفتيله تجلی ایدوب شمد یه قدر یاشایان فقط هپ کنج قالان قوجه خنده بومینی مینی یاوروسنی قارملرینه تقدیم ایدرکن ، اوکا برخیلی بابا نصیحتلری ویریور . اوامر عشره بی متأخرین یالکز بر امرده طوبلی کوردکلری کبی ، بزده بو سطرلری بر اوکودده صیقشیدرلمش بوله بیلیرز : « صاقین کولونج اولمه ، کولدریجی اول ! »

صوکره پاشایان خنده بزه دونیور و هنرمه نك طلسمی آینه سنه کوزلریکزی دیککز : « دییور . امرینی طوتدق ؛ کوزلریمزی دیکدک ، خیلی زمان دیکدک ؛ لکن ، طوغریسی ، جوق کولمک . » خنده ، اسم باباسنک نصیحتنی اینی طوتمش ، کولونج اولماش ؛ کولونج اولق قورقوسیه اوله جق ، کولدوروجیده اولاماش ...

بر سؤال : مزاج غزتهلرینک مطلقا bilingue اوله سی بر قانون اجتماعیمیدر ؟ « قلم » و « جم » ک فرانسه زجه لری واردی ، « خنده » نك ده آلمانجه سی . رسم ، دیرلرک ، مشترک بر دیلدر ، طبق اسپرانتو و وولاپوک کی . یالکز خلوصی اقدی رسملری بوقاعده نك استثناسی اولسه کرک . بعضاً قاریقاتورلرک آلتیه برشی یازمازلر . بزه ، رسمی غزتهلر ، رسملرینک یالکز تورکجه ایضاحنک بیله غالباً کفایت ایتیه جکنی ظن ایدیورلر ؟ - لکن قاج دیبله ترجمه اولتورسه اولنسون ، رسم کنینی آ کلاماقده عناد ایتیمی ، نافله ! مثلاً کوکی باغری آچیق بر آلمان بحریه نفرینک باشنه شلیق فس کیدروبده الیه برطریان ویردکن صوکره ، اوسته آلتیه « تورک کنجلیکی » دیرسه کده Die Turkische jugende دیرسه کده ، La jeunesse turque دیرسه کده تورکی بر دورلو بولاماز والسلام .

« فیسکه وچیمدیک » ده تصادف ایتدیکمز بر ایکی غیر مسعود مثال ، نهدن اعتراف ایتیم ، بزه فیسکه وچیمدیک کی کلدی ، یومروق کی کلدی ... — س

تورکله شتونی

صاواشک ایلکجه ییل دونوشی وبارام . — رمضان بتدی ، بایرام کجیدی . . . حیات و ممات مجادله سنده تجربه ایله کچیرمش اولدیقمز بو ایکی ییل بزه ایمان ، امید و عزیم ویرمک خصوصنده جوق موثر اولدی . بزم ایمانمزی تأکید ، امیدمزی تأیید ، عزیمزی تشدید ایدمک بویوک تشبثلریمز ، عظیم موفقیلریمز اکثریسی بو ایکی سنه ایچنده وقوعه کلدی . بونک ایچون اوکسوز یادورلره ، بوقسول اللره ، آرقداشسز طول و نشانیلره باقوب ، بیلریمز آجیرین ، بزه ایمان ، امید و عزیم ویردن تشبثلریمز ، موفقیلریمز ، حیات ایچون کوستردیکمز استعداد باقاروق سونک ، کوزلریمزی ده باقاروق مظفریلره ، غالب صلحله دیکمک لازمدور . تودک ایمان و امید ، کوستردیکی عزیم و ثباتی بونلره یتیشدیره جکدر .

طنبوری جمیل بک وفاتی . — عثمانلی موسیق استادلرندن طنبوری جمیل بک اوتحال ایتدی . جمیل بک یالکز عثمانلی بک ، حق شرق بویوک بر موسیق شناسی ایدی . تودکر آراسنده یتشه ن جوق استعدادلی نادر صنعتکارلاردندی . هنوز قرق اوج یاشلرند اولدیغی حاله وفاتی ضایعاتدندر . « تورک یوردی » کدکورمش عائله سنه و عثمانلی تودک صنعتی عالیه بیان تعزیت ایدور .